Kakitræ

Diospyros kaki

Kort fortalt

- *Diospyros kaki* – ibenholtfamilien (Ebenaceae).
- Stammer fra Kina; dyrket for frugterne i over 2000 år, også i Japan og Korea.
- Løvfældende træ med store, blanke blade og kraftige høstfarver i gult, orange og rødt.
- Han- og huntræer: En frøplante kan være et hantræ uden frugter – og frugter kommer tidligst efter mange år.
- Ude i sol fra midten af maj; om vinteren koldt og frostfrit ved ca. 2–10 °C.
- Frøene lægges i blød og skal ligge i køleskabet i 2–3 måneder før såning.
- Spirer efter ca. 3–5 uger ved 18–22 °C efter forbehandlingen.

Det kan du se frem til

Med frøene af kakitræ har du grundlaget for et løvtræ med store, blanke blade og flotte høstfarver, som du selv former fra den første spire. Efter kuldebehandlingen i køleskabet viser de første kimplanter sig typisk efter 3–5 uger, og allerede i den første sommer kan du begynde at forme træet. Frugter er ikke målet: De kommer kun på huntræer og først, når træet er mange år gammelt.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Kakitræ (*Diospyros kaki*), også kaldet daddelblomme eller asiatisk daddelblomme, er et løvfældende træ fra ibenholtfamilien. Det stammer fra Kina, hvor det er dyrket for de orange frugter – kakifrugterne – i over 2000 år. Tidligt kom det også til Japan og Korea, og i Japan er det et af de mest elskede frugttræer; til Europa kom det først omkring år 1800. Træet bliver normalt op til 10–15 meter højt. Bladene er store, ovale og blanke mørkegrønne og får om efteråret kraftige farver i gult, orange og rødt. Barken bliver med alderen mørk og dybt furet. Kakitræet er overvejende tvebo: Der findes hantræer og huntræer, og frugterne – der bliver hængende på grenene, efter at bladene er faldet – kommer kun på huntræer og hos frøplanter først efter mange år. Som bonsai vokser det sjældent helt lige, men danner med tiden en karakterfuld stamme.

Formering

Frøene har en hvileperiode, som skal brydes med kulde – ikke med frost. Læg dem i lunkent vand i ca. 24 timer, bland dem derefter med lidt fugtig såjord eller kokos-såmuld i en lukket pose, og læg den i køleskabet i 2–3 måneder. Så frøene ca. 1 cm dybt i fugtig såjord eller kokos-såmuld. Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt, men ikke vådt. Ved 18–22 °C spirer de normalt efter 3–5 uger; ikke alle frø spirer. Kimplanterne danner hurtigt en lang pælerod: Prikl dem ud i enkelte, gerne lidt dybe potter med priklejord, når de første rigtige blade er kommet. Ved omplantningen det følgende forår kan

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

pæleroden afkortes lidt, så der dannes et fint rodnet.

Placering og lys

Kakitræet vil have lyst og gerne sol og varme. Fra midten af maj, når der ikke længere er risiko for nattefrost, står det bedst ude et solrigt, lunt sted. I skygge bliver skuddene lange, og høstfarverne bliver svagere.

Vanding og næringsstoffer

Hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt i vækstsæsonen, og lad overfladen tørre let mellem vandingerne; undgå stående vand. I en lille skål kan der om sommeren være brug for vand hver dag. Overbrus bladene en gang imellem med rent regnvand i stuetemperatur. Fra maj til september gives flydende bonsai-næring hver 3. uge. Efter løvfaldet vandes kun lidt.

Dyrkningsmedie

Færdig bonsai-jord er et godt grundlag. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Unge planter omplantes hvert 2. år om foråret, før knopperne bryder.

Beskæring

Kakitræet danner lange, lige skud. Lad et nyt skud danne 5–6 blade, og skær det derefter tilbage til 2–3 blade – gentag det i hele vækstsæsonen. Når bladene er faldet om efteråret, ses grenene tydeligt, og så er det et godt tidspunkt til den større formbeskæring.

Vinteropbevaring

Kakitræet er løvfældende og har brug for en kølig hvileperiode. I haven tåler ældre træer en del frost i de mildeste egne, men i en skål er rødderne langt mere udsatte. Lad træet stå ude i efteråret, så længe der højst er let nattefrost – kulden sender det i hvile, og bladene falder. Før det for alvor fryser, flyttes det til et koldt, frostfrit sted ved ca. 2–10 °C, fx et uopvarmet rum, en kold kælder eller en frostfri garage; når bladene er faldet, behøver træet ikke lys. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Når knopperne begynder at svulme om foråret, skal træet stå lyst igen, og fra midten af maj kan det komme ud.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt sådmedie som såjord eller kokos-sådmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.